

ผลของการใช้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้แนวคิดการกำกับตนเอง เพื่อเสริมสร้างวินัย
ด้านความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดเชิงกระบือ

The Effects of Learner Development Activities by using self- regulation concepts to
promote discipline responsibility of Prathomsuksa 3, WatCherngkrabue School

รานี ลิ้มเจริญ¹ ปวีณา อ่อนใจเอื้อ²

Ranee Limcharoen¹ Paweena Onjai-uea²

¹ นิสิตปริญญาโท สาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

¹ Students at Kasetsart University. Master of Arts (Educational Psychology and Guidance), Department
of Educational Psychology and Guidance. Faculty of Education, Kasetsart University

Corresponding author, E-mail: ranee.chkb@gmail.com

² อาจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

² Lecturer, Ph.D., Faculty of Education, Kasetsart University, E-mail: fedupny@ku.ac.th

Received: July 18, 2020; Revised: June 25, 2021; Accepted: July 23, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้แนวคิด การกำกับตนเอง เพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดเชิงกระบือ การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดเชิงกระบือ จำนวน 23 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ (1) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้แนวคิดการกำกับตนเองเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ (2) แบบวัดการมีวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (3) แบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้แนวคิดการกำกับตนเองเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ และ (4) แบบสัมภาษณ์นักเรียนเกี่ยวกับการนำความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบด้วยสถิติทดสอบ Wilcoxon Signed Ranks Test และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า (1) นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม มีคะแนนจากแบบวัดการมีวินัยด้านความรับผิดชอบ ในระยะหลัง การทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนแบบวัดการมีวินัยด้านความรับผิดชอบในระยะหลังการทดลองอยู่ที่ 2.45 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 5.07 (2) การเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้แนวคิดการกำกับตนเองเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบช่วยให้นักเรียนเห็นถึงความสำคัญและความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนเพื่อให้มีวินัยความรับผิดชอบทั้ง 3 องค์ประกอบ คือ วินัยความรับผิดชอบต่อตนเอง วินัยความรับผิดชอบต่อครอบครัว และวินัยความรับผิดชอบต่อสังคม อีกทั้งนักเรียนยังสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม ไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างเหมาะสม

คำสำคัญ (ภาษาไทย) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน, การกำกับตนเอง, วินัยความรับผิดชอบ

Abstract

The purposes of this research were to study the effects of applying learner development activities by using self- regulation concepts to promote discipline responsibility of Prathomsuksa 3, WatCherngkrabue School. This research was a quasi-experimental research. The sample was 23 Prathom 3 students at Watchoengkrabue School. The instruments were: (1) The learner development activities by using self- regulation concepts to promote discipline responsibility. (2) The discipline responsibility test of Prathom 3 students. (3) The learning record of learner development activities by using self- regulation concepts to promote discipline responsibilities. and (4) the interview from gathering about using knowledge to apply to the student's daily life. Content analysis included average, standard deviation and Wilcoxon Signed Ranks test were used for data analysis. The research results indicated that: (1) The posttest scores of the students in sample group were higher than the pretest with a statistical significance level of .05. The mean of the discipline responsibility test of Prathom 3 students after the treatment were 2.45 and the standard deviation is 5.07. (2) The students recognize about the importance and knowledge of how to practice self-discipline and responsibility in 3 components. Such as responsibility for themselves, responsibility for family and responsibility for social. The students can apply the knowledge in their daily life appropriately.

Keyword: Learner Development Activities, Self- Regulation, Discipline Responsibility

บทนำ

การที่นักเรียนมีวินัยด้านความรับผิดชอบซึ่งมีองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ คือ ความรับผิดชอบต่อตนเอง ความรับผิดชอบต่อครอบครัว และความรับผิดชอบต่อสังคมทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ดี และนำตนเองไปตามความคาดหวังของนักเรียน นักเรียนที่สามารถจะทำงานให้ได้ตามเป้าหมายโดยเกิดจากการที่นักเรียนมีความตั้งใจจริง มีความมุ่งมั่นเอาใจใส่ มีความพยายาม และสามารถที่จะควบคุมพฤติกรรมรวมถึงอารมณ์เพื่อให้เป็นไปตามความมุ่งมั่น และมีพฤติกรรมในการปฏิบัติตามกฎระเบียบที่จะเป็นสิ่งที่ทำให้นักเรียนเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่นรวมถึงสร้างความรับผิดชอบต่อให้กับตัวผู้เรียน โดยการพัฒนาและเสริมสร้างวินัยนั้นควรที่จะเริ่มเสริมสร้างให้กับเยาวชนตั้งแต่ยังอยู่ในช่วงวัยเยาว์ เนื่องจากในวัยนี้เป็นวัยที่กำลังจะสร้างลักษณะนิสัยต่อเนื่อง ไปจนถึงวัยเรียนที่ทำให้เกิดกระบวนการในการเรียนรู้ การคิดอย่างมีเหตุผล และสามารถพัฒนาไปสู่ช่วงวัยที่สูงขึ้นต่อไป จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการที่จะต้องพัฒนาความมีวินัยให้แก่ผู้เรียนในการปลูกฝังการมีวินัยให้แก่ผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เรียนที่อยู่ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561) อีกทั้งในแผนพัฒนาการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2560-2579 ที่สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา (2560) ยังได้กล่าวถึงปัญหาและความท้าทายของระบบการศึกษาประเทศไทยที่ต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ทั้งแรงกดดันจากภายนอกในเรื่องของกระแส โลกาภิวัตน์ และความก้าวหน้าของเทคโนโลยี และแรงกดดันจากภายใน ที่ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาที่จะต้องปรับเปลี่ยน สนองและรองรับความเปลี่ยนแปลง การพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ การผลิตกำลังคนตามความต้องการของประเทศ จากการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยเข้าสู่สังคมที่เป็นยุคดิจิทัล ส่งผลให้ค่านิยมในสังคมไทยเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้คนไทยบางส่วนไม่สามารถที่จะเลือกปรับใช้ในชีวิตประจำวัน จึงส่งผลให้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมที่เป็นรากเหง้าของคนไทยถูกกลืนโดยวิถีชีวิตแบบใหม่ ที่มีค่านิยมยึดตนเองเป็นหลักมากกว่าการคำนึงถึง

สังคมส่วนรวม รักสนุกและความสบาย ขาดความอดทน ขาดวินัย และยอมรับคนที่ฐานะมากกว่าคนดีที่มีคุณธรรม และมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมหลายประการที่ลอกเลียนแบบวัฒนธรรมจากต่างประเทศ จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการวางรากฐานการปรับเปลี่ยนให้คนมีค่านิยมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคมไทย

การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางปัญญา ซึ่งมีความเชื่อพื้นฐานว่ากระบวนการทางปัญญามีผลต่อพฤติกรรม และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนั้นสามารถกระทำได้ โดยการปรับเปลี่ยนกระบวนการทางปัญญาที่ส่งผลต่อพฤติกรรม ควบคู่ไปกับการใช้วิธีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เหมาะสม เช่น การพัฒนาและปลูกฝังจิตสาธารณะให้เกิดขึ้น และมีความคงทนในตัวบุคคลเมื่อบุคคลเติบโตขึ้นในภายภาคหน้า (นวรินทร์ ตาก้อนทอง, 2557) และการกำกับตนเองเป็นหนึ่งในกระบวนการที่ใช้ในการการปรับพฤติกรรมพื้นฐานที่มีความคิดจากทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญาสังคม มีความสำคัญในการทำให้พฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายในเกิดขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป ส่งผลให้เกิดการควบคุมพฤติกรรมภายนอก ซึ่งเกิดขึ้นโดยผ่านการดำเนินการของตนเองและอิทธิพลภายนอก รวมทั้งแรงจูงใจ สังคม และคุณธรรม อีกทั้งการกำกับตนเองในการเรียนรู้จะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น จึงมีความสำคัญที่ควรส่งเสริมการกำกับตนเองให้กับนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้ปฏิบัติเพื่อปรับปรุงและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (สาลินี จงใจสุธรรม, 2558) โดยการกำกับตนเองจะประกอบด้วย 3 กระบวนการย่อย คือ การสังเกตตัวเอง การตัดสินใจ และการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง ทั้ง 3 กระบวนการเป็นปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2553) การกำกับตนเองจะส่งผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียนในการสร้างวินัย โดยสามารถที่จะสร้างวินัยของนักเรียนในการพัฒนาการเรียนรู้จากการกำกับตนเอง โดยที่จะต้องมียุทธศาสตร์ในการพัฒนาผู้เรียนดังนี้ การเสริมแรงเชิงบวก การกระทำซ้ำอย่างต่อเนื่อง การร่วมมือระหว่างผู้เกี่ยวข้อง กับนักเรียน เพื่อที่จะช่วยพัฒนาผู้เรียนทางด้านการเรียนรู้และพฤติกรรมของผู้เรียน (สุมาลี ตั้งคนานุรักษ์ อรทัย วิมลโนธ และเกรียงไกร นนจร, 2559)

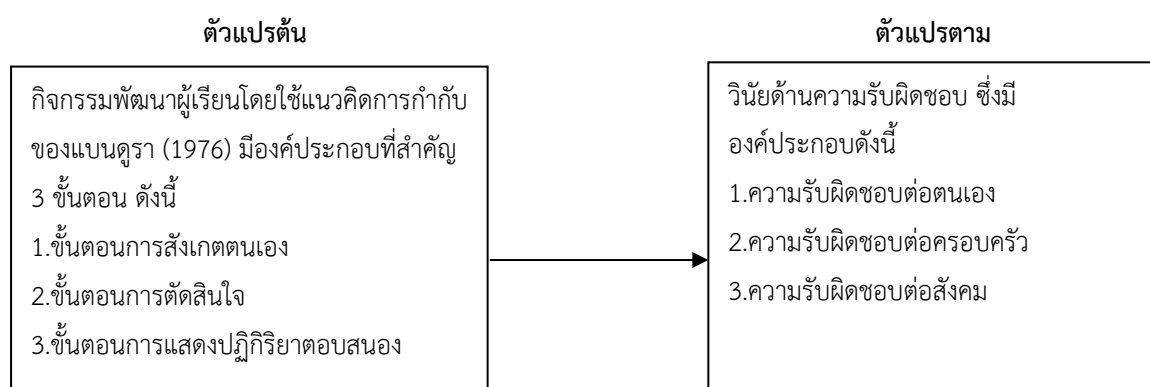
การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาองค์ความรู้จากทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนมาปฏิบัติกิจกรรมที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย มีคุณธรรม และมีจิตสาธารณะที่ดีงาม เป็นคนที่มีปัญญา ใช้ทักษะในการใช้ชีวิต การคิดการสื่อสาร การแก้ไขปัญหา การใช้เทคโนโลยี และเป็นคนที่มีความสุขในการใช้ชีวิต อย่างพอเพียงและสามารถที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา: 2553) เพื่อให้การสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนนั้นมีความสำคัญต่อการพัฒนาพลเมืองของประเทศไทยตามที่พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต, 2559) ได้ปาฐกถาถึง การขาดความมีวินัยที่เป็นปัญหาใหญ่ของสังคมไทย บนพื้นฐานของความมีวินัย วินัยมีความหมายถึงการฝึกตน การสร้างจิตสำนึกของการฝึกตนขึ้นมาเป็นแกนของการศึกษาก็จะทำให้เด็กไม่กลัวเรื่องที่ยาก เพราะถ้าหากว่าเจอของยากก็มองว่าเป็นเครื่องฝึกตน เมื่อผ่านสิ่งที่ยากแล้วจะทำให้ได้สะสมประสบการณ์ ความชำนาญในการทำงานเพิ่มมากขึ้น และการฝึกวินัยให้ผู้เรียนเกิดความอดทนสามารถที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคเพื่อพัฒนาตนเองได้ต่อไป โดยความหมายของความสามารถเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการตอบสนองต่อการเผชิญกับความยากลำบาก มีความอดทนต่อปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ความสามารถในการควบคุมและแก้ไขสถานการณ์เพื่อก้าวไปถึงความสำเร็จตามเป้าหมาย (วันปิยะ เลิศปิยะวรรณ, 2560) จะเห็นได้ว่าความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคสามารถพัฒนาได้ด้วย การพัฒนาวินัยความรับผิดชอบในองค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อตนเองในเรื่องของความอดทนที่จะส่งผลให้ผู้เรียนสามารถที่จะพัฒนาตนเองให้มีความอดทนและความเพียรพยายามในการศึกษาเล่าเรียน โดยการฝึกวินัยจึงจำเป็นที่จะต้องฝึกให้ตั้งแต่ช่วงวัยเด็กซึ่งอุมาพร ตรังคสมบัติ (2554) ได้กล่าวว่าการอบรมเกี่ยวกับระเบียบวินัยเป็นสิ่งสำคัญในชีวิตเด็กเราจะต้องสอนให้เด็กรู้ว่าอะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ สอนให้เด็กรู้จักฝึกที่จะควบคุมพฤติกรรมของตนเองซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของการสร้างวินัย เพื่อให้สามารถที่จะดำรงตนอยู่ในความถูกต้อง จะรู้ด้วยตนเองว่าสิ่งใดควรทำและสิ่งใดไม่ควรทำ มีความสามารถที่จะบังคับตนเองและควบคุมตนเองได้ดี โดยไม่ต้องมีผู้อื่นหรือกฎเกณฑ์อื่น ๆ

มากอยควคุม (อุมาพร ตรังคสมบัติ ,2554) ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเห็นถึงความสำคัญในการสร้างวินัยในตัวผู้เรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนที่มีวินัยที่ดี โดยผ่านการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมผู้เรียนโดยใช้การกำกับตนเองเพื่อสร้างผู้เรียนให้มีวินัย โดยทางผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญของการสร้างวินัย จึงได้มีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้แนวคิดในการกำกับตนเองเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาวินัยด้านความรับผิดชอบให้กับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 3

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาผลของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้แนวคิดการกำกับตนเองเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้แนวคิดการกำกับตนเองเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบจะมีคะแนนจากแบบวัดการมีวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในระยะหลังการทดลองสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องผลของการใช้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้แนวคิดการกำกับตนเอง เพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดเชิงกระบือ ประเภทของการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Research) โดยใช้รูปแบบการทดลองแบบกลุ่มทดลองเดี่ยว (One Group Pretest-Posttest Design) ซึ่งมีการวัดค่าคะแนนของแบบทดสอบก่อนและหลังการทดลอง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

กลุ่มประชากร กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดเชิงกระบือ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โดยมีจำนวนทั้งสิ้น 23 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดเชิงกระบือ ซึ่งได้มาจากการเลือกอย่างเจาะจง ซึ่งเป็นกลุ่มเดียวกับประชากรทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเรื่องผลของการใช้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้แนวคิดการกำกับตนเอง เพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดเชิงกระบือ เครื่องมือที่ใช้การวิจัย 2 ประเภท คือ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้แนวคิดการกำกับตนเองเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ โดยมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ดังนี้

1.1. หลังจากการศึกษาแนวความคิด ทักษะและองค์ประกอบของการกำกับตนเอง และการสร้างวินัยจากหนังสือ เอกสารและข้อมูลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้แนวคิดการกำกับตนเอง เพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระเพื่อตรวจสอบความถูกต้องความสอดคล้องและดำเนินการแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

1.2. นำกิจกรรมที่ปรับปรุงแก้ไข ไปตรวจสอบความเหมาะสมและความตรงเนื้อหาโดยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาและการแนะแนวในสถานศึกษา จำนวน 3 ท่าน ในการตรวจด้านความสอดคล้องความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ การดำเนินกิจกรรม การประเมินผล สื่อและอุปกรณ์ แล้วจึงรวบรวมข้อเสนอจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เพื่อพิจารณากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้แนวคิดการกำกับตนเองเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบและนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง ดังรายละเอียดโครงสร้างของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้แนวคิดการกำกับตนเองเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ

ชื่อกิจกรรม/ องค์ประกอบวินัยที่ได้รับ การพัฒนา	วัตถุประสงค์	ขั้นตอนการกำกับ ตนเองของแบบดูรา
1. ปฐมนิเทศ (Pre-test) - ไม่มี	1. เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ในการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยใช้แนวคิดการกำกับตนเองเพื่อเสริมสร้างวินัยด้าน ความรับผิดชอบของนักเรียน 2. เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้วิจัยและนักเรียน 3. เพื่อสร้างความสัมพันธ์และความคุ้นเคยในหมู่นักเรียน	-
2. รู้จักวินัยสำรวจตัวเอง กันเถอะ - ความรับผิดชอบต่อ ตนเอง/ครอบครัว/สังคม	1. เพื่อให้นักเรียนรู้จักวินัยและสำรวจวินัยของตนเอง 2. เพื่อให้นักเรียนประเมินตนเองถึงการกระทำต่าง ๆ ของ ตนเองว่ามีวินัยความรับผิดชอบต่อตนเองเพียงใด	1. ขั้นตอนในการ สังเกตตนเอง
3. ระเบียบที่พึงมี - ความรับผิดชอบต่อ ตนเอง/ครอบครัว/สังคม	1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจถึงพฤติกรรมของการมีวินัย และผล ของการที่จะเลือกทำหรือไม่ทำในการกระทำต่าง ๆ 2. เพื่อให้นักเรียนตระหนักเห็นถึงความสำคัญในการ พัฒนาการมีวินัยในตนเอง 3. เพื่อให้นักเรียนเห็นถึงประโยชน์ของวินัยความรับผิดชอบต่อ	1. ขั้นตอนในการ สังเกตตนเอง 2. ขั้นตอนการ ตัดสินใจ
4. ตัวฉันรับผิดชอบต่อและ อดทน - ความรับผิดชอบต่อ ตนเอง	1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจถึงการมีความเพียรพยายามและความ อดทนในการทำสิ่งต่าง ๆ และวางแผนเพื่อที่จะพัฒนา ตนเองให้มีความรับผิดชอบต่อและอดทนที่มากขึ้น	1. ขั้นตอนในการ สังเกตตนเอง 2. ขั้นตอนการ ตัดสินใจ

ชื่อกิจกรรม/ องค์ประกอบวินัยที่ได้รับ การพัฒนา	วัตถุประสงค์	ขั้นตอนการกำกับ ตนเองของแบนคูรา
	2. เพื่อให้นักเรียนได้เห็นถึงความสำคัญของการอดทนต่อ สิ่งต่าง ๆ และการควบคุมตนเองให้เหมาะสมอยู่เสมอ	
5. ฉันทักความสะอาด - ความรับผิดชอบต่อ ตนเอง/ครอบครัว	1. เพื่อให้นักเรียนรู้จักวิธีการรักษาสุขอนามัยที่ดีทั้งของตนเองและ ที่อยู่อาศัย 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถแยกแยะพฤติกรรมของคนที่มี สุขอนามัยที่ดีได้ 3. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกถึงสุขอนามัยที่ดีและ การแต่งกายที่สะอาด เปรียบเทียบกับสิ่งที่ตนเองเคยปฏิบัติ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองให้ถูกต้อง	1. ขั้นตอนในการ สังเกตตนเอง 2. ขั้นตอนการ ตัดสินใจ 3. ขั้นตอนการแสดง ปฏิกิริยาตอบสนอง
6. ฉันทักครอบครัว - ความรับผิดชอบต่อ ครอบครัว	1. เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้ถึงหน้าที่ของตนเองภายในครอบครัว 2. เพื่อให้นักเรียนวางแผนที่จะแบ่งเบาหน้าที่ภายใน ครอบครัวที่ตนเองสามารถที่จะทำได้	1. ขั้นตอนในการ สังเกตตนเอง 2. ขั้นตอนการ ตัดสินใจ
7. การปฏิบัติตนของฉันทัน - ความรับผิดชอบต่อ ครอบครัว/สังคม	1. เพื่อให้นักเรียนรู้วิธีการปฏิบัติตนที่ถูกต้องเหมาะสมภายใน ครอบครัวเพื่อให้ครอบครัวมีความสุขได้ 2. นักเรียนสามารถที่จะบอกพฤติกรรมที่ดีและไม่ดีได้	1. ขั้นตอนในการ สังเกตตนเอง 2. ขั้นตอนการ ตัดสินใจ
8. ส่วนเราส่วนรวม - ความรับผิดชอบต่อ สังคม	1. เพื่อให้นักเรียนเห็นถึงความสำคัญของการรักษา สาธารณสมบัติ 2. เพื่อให้นักเรียนสำรวจตนเองถึงการรักษา สาธารณสมบัติที่ เคยปฏิบัติ	1. ขั้นตอนในการ สังเกตตนเอง
9. ส่วนรวมสร้างสรรค์ - ความรับผิดชอบต่อ สังคม	1. เพื่อให้นักเรียนเห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วม กิจกรรมในชุมชน 2. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจถึงการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนและ โรงเรียน 3. เพื่อให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนและโรงเรียนอย่าง มีความสุข	1. ขั้นตอนในการ สังเกตตนเอง 2. ขั้นตอนการ ตัดสินใจ 3. ขั้นตอนการแสดง ปฏิกิริยาตอบสนอง
10. วินัยในตัวฉันทัน (Post- test) - ไม่มี	1. เพื่อให้นักเรียนตระหนักเห็นถึงความสำคัญของการมีวินัย ความรับผิดชอบและตัดสินใจที่จะพัฒนาตนเองไปสู่การมี วินัยความรับผิดชอบที่ดีได้ 2. เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าของตนเอง และเพื่อในชั้นเรียน	-

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบ 3 ชุด ดังนี้

2.1. แบบวัดการมีวินัยความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นแบบวัดที่มีลักษณะของแบบวัดเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้สอดคล้องลักษณะการปฏิบัติตนของผู้ที่มีวินัยด้านความรับผิดชอบในบริบทของนักเรียนระดับชั้นประถมปีที่ 3 กับองค์ประกอบของวินัยด้านความรับผิดชอบทั้ง 3 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ความรับผิดชอบต่อตนเอง 2) ความรับผิดชอบต่อครอบครัว และ 3) ความรับผิดชอบต่อสังคม โดยมีขั้นตอนในการสร้างแบบวัดการมีวินัยความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ดังนี้

2.1.1. การศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับความหมาย แนวความคิด ทักษะและองค์ประกอบของการกำกับตนเอง และการสร้างวินัยจากหนังสือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและนำความรู้ที่ได้ มาสร้างแบบวัดการมีวินัยความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 24 ข้อ โดยข้อคำถามครอบคลุมองค์ประกอบของวินัยด้านความรับผิดชอบทั้ง 3 องค์ประกอบ

2.1.2. นำแบบวัดการมีวินัยความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เสนอต่อปฐกษการค้นคว้าอิสระ ตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหา ข้อคำถามและภาษาของแบบวัด เพื่อรับฟังคำแนะนำเกี่ยวกับข้อที่ควรปรับปรุงแก้ไขและดำเนินการแก้ไขตามคำแนะนำ

2.1.3. นำแบบวัดการมีวินัยความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ปรับปรุงแก้ไขไปตรวจสอบความเหมาะสมและความตรงเนื้อหาโดยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาและการแนะแนวในสถานศึกษาจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจด้านความสอดคล้อง ความตรงตามเนื้อหา (IOC) แล้วจึงรวบรวมข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านมาแก้ไข แบบวัดการมีวินัยความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยข้อคำถามมีค่าความตรงตามเนื้อหา (IOC) ตั้งแต่ 0.66-1.00 ภายหลังการแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำแบบวัดที่ได้ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระเพื่อพิจารณาอีกครั้ง

2.1.4. นำแบบวัดการมีวินัยความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ปรับปรุงแล้วมาหาค่าความเที่ยงด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนที่มีบริบทใกล้เคียงกัน จำนวน 30 คน ซึ่งนักเรียนกลุ่มดังกล่าวไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง โดยได้ค่าความเที่ยงทั้งฉบับ 0.890

2.2. แบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้แนวคิดการกำกับตนเอง เพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ ดำเนินการโดยเมื่อเสร็จสิ้นโปรแกรมทดลองในแต่ละครั้ง ให้นักเรียนสรุปสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้ และความรู้ที่นักเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยแบบบันทึกการเรียนรู้ของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนฯ ผ่านการตรวจสอบความเหมาะสมจากอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าและผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ก่อนนำไปใช้ในการทดลอง

2.3. แบบสัมภาษณ์นักเรียนเกี่ยวกับการนำความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าและผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ก่อนนำไปใช้กับนักเรียนกลุ่มทดลอง โดยมีคำถามที่มีการจำแนกองค์ประกอบของวินัยด้านความรับผิดชอบทั้ง 3 องค์ประกอบ 1) ความรับผิดชอบต่อตนเอง 2) ความรับผิดชอบต่อครอบครัว และ 3) ความรับผิดชอบต่อสังคม จากนั้นดำเนินการโดยให้นักเรียนได้บอกถึงสิ่งที่นักเรียนได้ปฏิบัติ เมื่อได้รับความรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมไปใช้ในการพัฒนาตนเองในชีวิตประจำวันอย่างไร

การดำเนินการทดลอง

1. ช่วงก่อนการทดลอง

1.1 ผู้ทำวิจัยทำหนังสือจากภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อขออนุมัติในการดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล และขออนุญาตในการใช้สถานที่ในการดำเนินการทดลอง

1.2 นำแบบวัดการมีวินัยความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เก็บข้อมูลกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนวัดเชิงกระบือ จำนวนนักเรียน 23 คน และแจ้งให้นักเรียนทราบเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้แนวคิดการกำกับตนเองเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ และสอบถามความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมและนัดหมายกับนักเรียนกลุ่มทดลอง เพื่อชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ ประโยชน์ วัน เวลา และสถานที่ในการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้แนวคิดการกำกับตนเอง เพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ

2. ช่วงการดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการให้กลุ่มทดลองเข้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้แนวคิดการกำกับตนเองเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที รวม 10 ครั้ง

3. ช่วงหลังการทดลอง

3.1 ภายหลังการดำเนินการทดลองเสร็จสิ้นลง ผู้วิจัยนัดหมายกลุ่มตัวอย่างเก็บรวบรวมข้อมูลอีกครั้ง โดยใช้แบบวัดการมีวินัยความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นคะแนนหลังการทดลอง (Posttest)

3.2 ผู้วิจัยตรวจให้คะแนนและวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบ คะแนนของกลุ่มทดลองระหว่างก่อนทดลองและหลังการทดลอง และสรุปสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้และประโยชน์ที่ได้รับจากแบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียน รวมถึงแบบสัมภาษณ์นักเรียนเกี่ยวกับการนำความรู้ที่นักเรียนได้ใช้ไปปฏิบัติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาผลของการใช้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้แนวคิดการกำกับตนเอง เพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดเชิงกระบือ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Research) โดยใช้รูปแบบการทดลองที่มีกลุ่มทดลองเดียว (One Group Pretest-Posttest Design) ศึกษา นักเรียนกลุ่มทดลองจำนวน 23 คน วัดตัวแปรตาม คือ คะแนนจากแบบวัดการมีวินัยความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการทดลองกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้แนวคิดการกำกับตนเองเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดเชิงกระบือ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยจะนำเสนอในรูปแบบตารางและวิเคราะห์เนื้อหาโดยนำเสนอเป็น 3 ตอน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 เปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดการมีวินัยความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง โดยใช้สถิติทดสอบ Wilcoxon Signed Ranks Test เนื่องจากผู้วิจัยได้ดำเนินการเปรียบเทียบความแตกต่างจากแบบวัดการมีวินัยความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่มตัวอย่างในระยะก่อนและหลังการทดลองซึ่งไม่เป็นอิสระต่อกัน

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบคะแนนรวม จากแบบวัดการมีวินัยความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง โดยการทดสอบด้วยสถิติทดสอบ Wilcoxon Signed Ranks Test

ระยะการทดลอง	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.
ก่อนการทดลอง	23	2.13	6.40
หลังการทดลอง	23	2.45	5.07

ระดับคะแนนจากแบบวัด (ก่อนการทดลอง-หลังการทดลอง)	จำนวน	ค่าเฉลี่ยอันดับที่	ผลรวมอันดับที่	Z	p
อันดับของผลต่างที่มีเครื่องหมายลบ	0	0.00	0.00	-4.214	.001*
อันดับของผลต่างที่มีเครื่องหมายบวก	23	12.00	276.00		
รวม 23					

* $p < .05$

จากตารางผลการวิเคราะห์คะแนนก่อนและหลังการทดลองด้วยสถิติทดสอบ Wilcoxon Signed Ranks Test พบว่าในระยะหลังการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้แนวทางการกำกับตนเองเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ นักเรียนมีคะแนนรวมจากแบบวัดการมีวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน สูงกว่าระยะก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบคะแนนในแต่ละองค์ประกอบของวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนกลุ่มทดลอง ในระยะก่อนและหลังการทดลอง พบว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนในแต่ละองค์ประกอบ จากแบบวัดการมีวินัยความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สูงกว่าก่อนการทดลองในทุกองค์ประกอบ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์แบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้แนวทางการกำกับตนเองเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เมื่อเสร็จสิ้นการทดลองแต่ละครั้ง

ผลที่ได้จากการวิเคราะห์แบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่าในแต่ละครั้ง ผู้เรียนได้บันทึกการเรียนรู้ที่แสดงถึงความเข้าใจความรู้ที่นักเรียนได้รับในการเข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละครั้งและสอดคล้องกับจุดประสงค์และขั้นตอนในการกำกับตนเองของกิจกรรมในแต่ละครั้งตามจุดประสงค์ของกิจกรรม จากการที่ผู้เรียนบันทึกความรู้ที่ได้ในแต่ละกิจกรรมและสามารถบันทึกความรู้ที่นักเรียนได้รับมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติ ตัวอย่างเช่น ในกิจกรรมครั้งที่ 6 นักเรียนได้บันทึกความรู้ที่ตนเองได้รับในการปฏิบัติตนในครอบครัวและได้สำรวจตนเองว่าตนเองได้ช่วยเหลืองานใดบ้างในครอบครัว และมีงานใดที่นักเรียนสามารถช่วยเหลือเพื่อแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองได้มากขึ้น

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์จากแบบสัมภาษณ์นักเรียนเกี่ยวกับการนำความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

จากการสัมภาษณ์ผู้เรียนได้ข้อสรุปว่า เมื่อนักเรียนได้ผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้แนวทางการกำกับตนเองเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ ทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวินัยด้านความรับผิดชอบมากขึ้น ในองค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบ และสามารถที่จะนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน พร้อมทั้งยังสามารถบอกได้ถึงสิ่งที่ควรปฏิบัติ เพื่อที่จะแสดงความรับผิดชอบต่อตนเอง การแสดงความรับผิดชอบต่อครอบครัว และการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม จากตัวอย่างการสัมภาษณ์นักเรียนได้ให้คำตอบที่แสดงถึงการปฏิบัติตนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม ทั้งในเรื่องของการดูแลรักษาโรงเรียน โดยการช่วยทำความสะอาดและไม่ทำสาธารณสมบัติของโรงเรียนเสียหายหรือการรักษารูขุมขนที่นักเรียนได้อาศัยอยู่โดยการช่วยเก็บขยะ ทิ้งขยะให้ลงถังและไม่ทำให้ชุมชนที่อยู่อาศัยสกปรก อีกทั้ง

นักเรียนยังแสดงถึงความเต็มใจในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทั้งของโรงเรียนและชุมชน และนักเรียนยังสามารถที่จะปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมเมื่ออยู่ในสถานการณ์ต่าง ๆ หรือเมื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม ดังนั้น จะเห็นได้ว่ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้แนวทางการกำกับตนเองเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบสามารถที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีวินัยด้านความรับผิดชอบที่มากขึ้นได้

อภิปรายผลการทดลอง

ผลของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้แนวทางการกำกับตนเอง เพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดเชิงกระบือ พบว่าภายหลังการทดลองกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้แนวทางการกำกับตนเองเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนจากแบบวัดการมีวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนในแต่ละองค์ประกอบพบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนจากแบบวัดสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกองค์ประกอบ จากผลการทดลองดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าแนวทางการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้แนวทางการกำกับตนเอง เพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ สามารถประยุกต์ใช้ในการพัฒนาวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยช่วยให้นักเรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับการพัฒนายวินัยด้านความรับผิดชอบในตนเองทั้ง 3 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ความรับผิดชอบต่อตนเอง 2) ความรับผิดชอบต่อครอบครัว และ 3) ความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งการนำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้แนวทางการกำกับตนเองเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบมาใช้ เพื่อพัฒนายวินัยด้านความรับผิดชอบ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดในการกำกับตนเองของแบนดูรา (Bandura) ที่ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนการในการสังเกตตนเอง 2) ขั้นตอนการตัดสินใจ 3) ขั้นตอนการแสดงปฏิกิริยาตอบสนอง สามารถนำมาใช้ในการพัฒนายวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนได้

งานวิจัยในครั้งนี้ยังได้ตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ของการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนในระดับประถมศึกษาในเรื่องของการสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบในตัวผู้เรียนให้มากขึ้นตามที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561) ได้กล่าวไว้ในการศึกษาสภาพปัจจัยในการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทยว่าแนวคิดทฤษฎีของแบนดูรา เกี่ยวกับการพัฒนายวินัยของนักเรียน จากแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้สังคมเชิงพุทธิปัญญาของแบนดูรา (Bandura) ในกระบวนการการกำกับตนเอง โดยการกำกับตนเองจะประกอบด้วย 3 กระบวนการย่อย คือ การสังเกตตัวเอง การตัดสินใจ และการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง ทั้ง 3 กระบวนการเป็นปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน (Bandura, 1976) กระบวนการในการกำกับตนเองสามารถนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมเพื่อเสริมสร้างวินัยได้โดยการปลูกฝังคุณธรรมที่สอดคล้องกับการพัฒนายวินัยในแต่ละช่วงวัย และยังมีการเสริมแรงที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมควรทำการเสริมแรงโดยเฉพาะการเสริมแรงทางบวกและย้าพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้นักเรียนสามารถควบคุมกำกับตนเองได้ ผู้วิจัยได้นำแนวทางการกำกับตนเองมาใช้และสามารถพัฒนายวินัยด้านความรับผิดชอบได้ทั้ง 3 องค์ประกอบ คือ 1) ความรับผิดชอบต่อตนเอง 2) ความรับผิดชอบต่อครอบครัว และ 3) ความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561) ได้กล่าวถึงการมีวินัยความรับผิดชอบในตนเองในคู่มือการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลาว่า หลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ที่ได้กำหนดให้วินัยเป็นหนึ่งในจุดมุ่งหมายที่จะต้องพัฒนาให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน การมีวินัยในตนเองเป็นการบังคับควบคุมพฤติกรรมของนักเรียนจากการเรียนรู้และเป็นการยอมรับในคุณค่าโดยอาศัยแรงจูงใจที่สัมพันธ์กับอุดมคติซึ่งเป็นการกำกับพฤติกรรมให้เป็นไปตามความตั้งใจ และตามข้อกำหนด ระเบียบ กฎเกณฑ์ ส่งผลให้มีความสุข ประสบความสำเร็จ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี

ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมา ผลของโปรแกรมส่งเสริมการกำกับตนเองและการรับรู้ความสามารถของคนที่มีการเสริมสร้างความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษา โดยสิทธิพงศ์

วัฒนานนท์สกุล (2562) ผลการเสริมสร้างความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาสามารถที่จะมีพัฒนาการที่ดีขึ้นได้ ผลของโปรแกรมการฝึกกำกับตนเองต่อการทำงานให้สำเร็จในห้องเรียนของนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยนพ. พันธุ์โพธิ์ (2562) ที่จัดกิจกรรมการฝึกกำกับตนเอง และผลของการวิจัยพบว่า นักเรียนสามารถที่จะมีพัฒนาการในการทำงานให้เสร็จลุล่วงได้ โดยผลของกิจกรรมที่จัดขึ้นมีความสอดคล้องกับ สาลินี จงใจสุธรรม (2558) ที่กล่าวว่า การกำกับตนเองในการเรียนรู้มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้พฤติกรรมภายในเกิดขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไปเพื่อควบคุมพฤติกรรมภายนอก การกำกับตนเองในการเรียนรู้ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้สูงขึ้น จึงมีความสำคัญที่ควรส่งเสริมนักเรียนให้ได้ปฏิบัติเพื่อปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จากงานวิจัยดังกล่าวที่สอดคล้องกับผลของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้แนวทางการกำกับตนเองเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบตามขั้นตอนในแนวทางการกำกับตัวเองอย่างเป็นลำดับและส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยมีพฤติกรรมที่มีวินัยด้านความรับผิดชอบที่มากขึ้นกว่าก่อนการทดลอง

จากการวิเคราะห์ความสอดคล้องของผลการวิจัยในครั้งนี้กับแนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่ผ่านมา แสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้แนวทางการกำกับตนเองมีความเหมาะสมในการนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาวินัยด้านความรับผิดชอบในระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีวินัยด้านความรับผิดชอบที่จะช่วยปลูกฝังให้ผู้เรียนเห็นถึงความสำคัญของการมีระเบียบวินัยตั้งแต่ในวัยเด็กดังที่ อุมพร ตรังคมบัติ (2554) ได้กล่าวว่าการอบรมระเบียบวินัยเป็นสิ่งสำคัญในชีวิตเราจะต้องสอนให้เด็กรู้จักฝึกที่จะควบคุมพฤติกรรมของตนเอง อีกทั้งวิจารณ์ พานิช (2556) ได้พูดถึงการมีวินัยไว้ในหนังสือการสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 ว่า การมีวินัยยังส่งผลต่อคุณภาพการดำเนินชีวิตของนักเรียนในด้านอื่น ๆ เมื่อนักเรียนเติบโตขึ้นการมีวินัยเป็นส่วนหนึ่งในทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถที่จะเติบโตและมีวิจรรย์ญาณให้ดำรงตนเองอยู่ในเส้นทางที่ถูกต้องในอนาคตได้

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาผลของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้แนวทางการกำกับตนเองเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน พบว่ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนฯ สามารถที่จะพัฒนาวินัยความรับผิดชอบทั้ง 3 องค์ประกอบ ดังนั้น กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้แนวทางการกำกับตนเองเพื่อพัฒนานักเรียนระดับชั้นอื่น ๆ เพื่อเป็นเป็นแนวทางในการพัฒนาวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาที่สนใจนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมวินัยด้านความรับผิดชอบ ให้เหมาะสมกับกลุ่มนักเรียนและการจัดการศึกษาในแต่ละโรงเรียนในการพัฒนานักเรียนในด้านต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

นวรินทร์ ตาก่อนทอง. (2557). จิตสาธารณะ: คุณลักษณะของเด็กไทยที่พึงประสงค์. *วารสารการวัดผลการศึกษา*.

31 (89). 33-45.

นพ. พันธุ์โพธิ์. (2562). ผลของโปรแกรมการฝึกกำกับตนเองต่อการทำงานให้สำเร็จในห้องเรียนของนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. *วารสารรัชต์ภาคย์*. 13 (30). 267-278.

พระพรหมคุณาภรณ์(ป. อ. ปยุตโต). (2559). วินัย: เรื่องใหญ่กว่าที่คิด. กรุงเทพฯ: เพ็ทแอนด์โฮม.

วันปิยะ เลิศปิยะวรรณ (2560). ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค: แนวทางการพัฒนาเครื่องมือวัดประเมิน.

วารสารวัดผลทางการศึกษา. 34 (95). 15-28.

- วิจารณ์ พานิช. (2556). การสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: ส.เจริญการพิมพ์.
- สาธิต จงใจสุธรรม. (2558). กลวิธีการกำกับตนเองในการเรียนรู้โรศตวรรษที่ 21. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา*. 7 (1). 16-26.
- สิทธิพงศ์ วัฒนานนท์สกุล. (2562). ผลของโปรแกรมส่งเสริมการกำกับตนเองและการรับรู้ความสามารถของตนที่มีต่อการเสริมสร้างความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษา. *วารสารวิจัยและพัฒนาหลักสูตร*. 9 (2). 308-328.
- สุมาลี ตั้งคณานักรักษ์, อรทัย วิมลโนธ, และเกรียงไกร นะจร. (2559). การวิจัยและพัฒนารูปแบบเพื่อการพัฒนาความรับผิดชอบการควบคุมและความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม. คณะครู-ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2553). ทฤษฎีและเทคนิคการปรับปรุงพฤติกรรม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). คู่มือการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). สภาพและปัจจัยการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในบริบทของประเทศไทย. กรุงเทพฯ: 21 พรักหวานกราฟฟิค.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2550. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- อุมาพร ตรังคสมบัติ. (2554). สร้างวินัยให้ลูกคุณ. กรุงเทพฯ: ชันดำการพิมพ์.
- Bandura, A. (1976). *Social Learning Theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.